Jakt, vilt och viltkött

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av vilka regler som gäller för leveranser av frilevande vilt och kött från frilevande vilt direkt till slutkonsument eller livsmedelsföretag. Beroende på vilket vilt det handlar om och vilka mängder som jägaren levererar gäller olika regler.

Om lagstiftningen

Relevant livsmedelslagstiftning finns samlad i spalten till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna.

Aktuell lagstiftning för området är:

- Förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättandet av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet
- Förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien
- Förordning (EG) nr 853/2004 om särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung
- Förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien

Viktiga begrepp

Här följer vanliga ord och begrepp inom området och hur de definieras.

Jägare

Begreppet jägare är inte definierat i livsmedelslagstiftningen. Vid tillämpningen av livsmedelslagstiftningen anser Livsmedelsverket att begreppet ”jägare” bör omfatta både den som nedlagt ett visst vilt och varje annan person som deltagit vid jakttillfället såsom skytt, drevkarl eller liknande med aktiv insats i själva jakten. Jakt kan ske individuellt eller kollektivt. Det vilt som jaktlaget nedlägger under en säsong delas vanligen upp mellan medlemmarna i jaktlaget. De personer som ingår i ett jaktlag och deltar i jakten under säsongen anses också vara jägare enligt förordning (EG) nr 853/2004.

Uppköpare/mottagare av vilt

En uppköpare eller mottagare av vilt äger rätten till det fällda viltet utan att själv vara jägare. Detta kan till exempel vara när en jakträttsinnehavare överlåter jakten till annan/andra men behåller det fällda viltet.

Utbildad person/viltundersökare

En så kallad utbildad person kan undersöka det frilevande viltet innan viltet eller kött av vilt släpps ut på marknaden. Den utbildade personen ska ha gått en särskild utbildning (så kallad viltundersökarutbildning) som ger tillräckliga kunskaper i viltpatologi och i produktion och hantering av frilevande vilt och kött från frilevande vilt. Utbildningen anordnas av jägarorganisationer och andra fristående aktörer men är granskad av Livsmedelsverket. Se vidare avsnitt IV, kapitel I i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004. En utbildad person kallas i Sverige ofta för viltundersökare.

Frilevande vilt

Begreppet frilevande vilt definieras i punkt 1.5 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004. Frilevande vilt är vilda hov- och klövdjur samt hardjur och landlevande däggdjur som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel och som anses vara frilevande enligt lagstiftningen i det land det gäller. Frilevande vild fågel som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel är också frilevande vilt.

Till frilevande vilt räknas också däggdjur som lever fritt i ett inhägnat område under liknande förhållanden

som vilda djur.

Med liknande förhållanden menas att:

- hägnet är godkänt av länsstyrelsen och
- storleken på hägnet och biotopen i detsamma är anpassad till djuren så att det under vegetationsperioden inte råder brist på föda och
- djuren är föremål för jakt enligt de jaktmetoder som anges i jaktlagen (1987:259), jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18).

Frilevande vilt delas in i storvilt och småvilt. Till småvilt räknas enligt livsmedelslagstiftningen frilevande fågel och hardjur som lever fritt i vilt tillstånd. Med hardjur menas kaniner, harar och gnagare, till exempel bäver. Se punkt 1.4 och 1.7 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004. Enligt punkt 1.8 i samma bilaga definieras frilevande storvilt som landlevande däggdjur som lever fritt i vilt tillstånd och inte omfattas av definitionen för frilevande småvilt. Det innebär att till exempel älg, hjort, rådjur, vildsvin och björn hör till frilevande storvilt. Havslevande däggdjur, som till exempel sälar, omfattas inte av definitionen på frilevande vilt enligt livsmedelslagstiftningen.

Notera att det finns andra definitioner av vilt i annan lagstiftning.

Jakt är primärproduktion

Jakt, avlivning och urtagning i anslutning till jakten är primärproduktion och därmed sammanhängande verksamhet. Nedlagt frilevande vilt med päls eller fjäderdräkt på är en primärprodukt.

Trafikdödade eller trafikskadade vilda djur som avlivas i samband med eller i direkt anslutning till en viltolycka kan inte betraktas som nedlagt vilt eller som primärprodukter. Eftersök och avlivning anses inte vara jakt. Dessa djur får därmed inte hanteras i livsmedelskedjan på något sätt.

Till primärproduktion hör också transport av viltet med päls eller fjäderdräkt, exempelvis till en vilthanteringsanläggning. Se punkt 1.c, del A i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004. En uppsamlingscentral som tar emot vilt direkt från jägare för tillfällig lagring av viltet inför vidare transport till en vilthanteringsanläggning räknas också till primärproduktion. Detta framgår av bestämmelserna i avsnitt IV, kapitel II, punkt 10 respektive kapitel III, punkt 8 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004.

Uppsamlingscentral för vilt

Avhudning, uppslaktning av vilt och styckning av vilt är aktiviteter i ledet efter primärproduktion. Det innebär att avhudade slaktkroppar, fåglar utan fjäderdräkt, blod och ätbara organ av vilt inte är primärprodukter.

Jägare har möjlighet att under vissa förutsättningar leverera små mängder frilevande vilt och kött av frilevande vilt direkt till slutkonsument. Jägare har också möjlighet att leverera direkt till detaljhandelsanläggningar som i sin tur levererar direkt till slutkonsumenter. Vid sådana leveranser ska de nationella reglerna i LIVSFS 2005:20 följas. Se 59-64 §§.

När snarad ripa levereras till en vilthanteringsanläggning finns vissa undantag till kraven i bilaga III, avsnitt IV, kapitel III i förordning (EG) nr 853/2004. Se 27 § LIVSFS 2005:20.

Det finns även särskilda bestämmelser om kontroll av tuberkulos hos hjort och andra djurslag som lever tillsammans med dessa djur i hägn. Se 28 § LIVSFS 2005:20 och SJVFS 2012:25, K158.

Jägares leveranser av frilevande vilt och kött av frilevande vilt

Reglerna för vad jägare får leverera direkt till slutkonsument och detaljhandel skiljer sig för olika typer av frilevande vilt.

Vilka specifika regler som gäller för leverans och mottagning av olika typer av frilevande vilt och kött av frilevande vilt hittar du i länkarna nedan.

Detaljhandelsanläggningar som tar emot frilevande vilt från jägaren

Uppsamlingscentraler för vilt

Direkta leveranser av små mängder primärprodukter och visst slags kött

Exempel på livsmedelsföretag i primärproduktionen

Gränsen mellan primärproduktion och senare led

Registrering och godkännande

Första undersökning av vilt

En första undersökning av fällt vilt, som ska släppas ut på marknaden, ska utföras av en utbildad person som ingår i jaktlaget eller finns i jaktområdets omedelbara närhet. Undersökningen ska göras så snart som möjligt efter avlivningen. Undersökningen görs i regel i anslutning till att viltet har nedlagts men göras vid en uppsamlingscentral.

En uppsamlingscentral är en anläggning som används för att lagra kroppar och inälvor från vilt innan de transporteras till en vilthanteringsanläggning.

För storvilt gäller:

- resultatet av den första undersökningen ska dokumenteras och följa med till den mottagande vilthanteringsanläggningen.
- om onormala tecken upptäcks vid den första undersökningen, om djurets beteende avviker från det normala eller om det finns misstanke om miljöförorening, ska alla organ inklusive de förändrade delarna av mag-tarmkanalen och information om avvikelse följa med till vilthanteringsanläggning.
- från björn, vildsvin och alla andra vilda djurslag, som kan vara infekterade med trikiner ska skallen och mellangärdet alltid medfölja.
- om viltet i enskilt fall inte har undersökts av en utbildad person ska skallen och alla organ, med undantag för mage och tarmar, åtfölja kroppen vid leverans till en vilthanteringsanläggning.

Se förordning (EG) nr 853/2004 bilaga III, avsnitt IV, kapitel II.

För småvilt gäller:

- endast om onormala tecken upptäcks vid den första undersökningen, om djurets beteende avviker från det normala eller om det finns misstanke om miljöförorening, ska information om detta lämnas till Livsmedelsverket. Oftast görs detta genom att informationen följer med viltet till vilthanteringsanläggningen.
- om viltet i enskilda fall undersökning inte har undersökts av en utbildad person ska viltet transporteras till en vilthanteringsanläggning så snart som möjligt efter avlivningen.

Se förordning (EG) nr 853/2004 bilaga III, avsnitt IV, kapitel III.

Senast uppdaterad 28 september 2026 Ansvarig grupp ROR_LH